

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **P. Q. H.**, zastoupeného Mgr. Pavlínou Zámečnickovou, advokátkou se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, ve věci kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 27. 9. 2005, č. j. 36 Az 32/2005 - 28,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále označován jako „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 1. 2005, č. j. OAM-3266/VL-20-ZA-03-2004. Tímto rozhodnutím správního orgánu mu nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a bylo vysloveno, že se na něho nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 téhož zákona.

Ve své kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že správní orgán řízení formalizoval do té míry, že jeho obsahem bylo čistě jen, jak je zopakováno i v rozsudku krajského soudu, zkoumání, zda správní spis obsahuje několik vyjmenovaných listin, na jejichž základě bylo rozhodnuto, aniž by se relevantním způsobem zabýval jejich obsahem. Stěžovatel je toho názoru, že důvody, které ho vedly k odchodu z vlasti a k podání žádosti o azyl, jsou dostatečné pro udělení azylu. Stěžovatel namítá, že dokazování před správním orgánem bylo

vedeno pouze v neprospěch stěžovatele. Zvláště u země původu stěžovatele se nelze spokojit s obecnými tvrzeními, jaké uvádí žalovaný a krajský soud. Politický režim ve Vietnamu lze obecně považovat za netolerantní a nedemokratický v mnohem vyšší míře než například v bývalých komunistických zemích střední Evropy. Pro posuzování otázky aplikace § 12 zákona o azylu by měla být rozhodná politická situace v bývalém Československu, jehož občané azyl v zemích západní Evropy zpravidla získávali.

Stěžovatel dále namítá, že krajský soud nijak nezdůvodnil, na základě jakých poznatků došel k závěru, že ekonomická situace ve Vietnamu je nepříznivá, a proto tedy je stěžovatelova žádost účelová. Vietnam v současné době není tradiční „rozvojovou zemí“ a jeho hospodářství vykazuje vysokou dynamiku. Tento závěr soudu nasvědčuje tomu, že by mohlo dojít k porušení základní zásady rovnosti účastníků, když české správní orgány zřejmě udělení azylu umožňují jen osobám významným či známým zahraničním sdělovacím prostředkům.

Stěžovatel také konstatuje, že v řízení se vycházelo ze „Zprávy MZV USA hodnotící situaci ve Vietnamu za rok 2003 a z aktuálních informací týkajících se situace ve Vietnamu obsažených v databázi ČTK“. Stěžovatel takové informační zdroje považuje za nedostatečné a neaktuální. Politické klima v zemi jeho původu je sice v posledních letech uvolněné, avšak stále se jedná o zemi, v níž státní orgány porušují základní lidská práva a pronásledují vlastní občany pro jejich politické přesvědčení. S touto otázkou se správní orgán a krajský soud nevypořádaly.

Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení. Současně v rámci kasační stížnosti požádal stěžovatel o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti. Má za to, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Ve svém vyjádření setrval na stanoviskách uvedených ve správním rozhodnutí a vyjádření k žalobě.

Ze správního spisu žalovaného Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti rozhodné pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti. Žádost o udělení azylu podal stěžovatel dne 10. 11. 2004 a pohovor k této žádosti s ním byl proveden dne 13. 1. 2005. Jako důvod své žádosti o azyl uvedl, že v letech 1983 - 1990 pracoval jako voják z povolání. Výdělky byly velmi nízké, neměl prostředky na živobytí. Proto armádu opustil, ale od té doby již nenašel žádnou práci a neměl žádný příjem. Od svých kamarádů se dozvěděl, že v ČR je lepší život, a proto se sem rozhodl přijet. Také slyšel, že jsou zde dodržována lidská práva. On sám pociťoval nedodržování lidských práv v tom, že nemohl sehnat práci a po ukončení služby v armádě nedostal žádnou finanční podporu. V ručně psaném prohlášení pak tyto skutečnosti zopakoval. Ve výše zmíněném pohovoru pak toto potvrdil a konkretizoval. Uvedl např., že neví, zda měl nárok na podporu po odchodu z armády a tento fakt nikde neověřoval. Práci nemohl získat, neboť neměl žádnou odbornost. Práci mimo bydliště nehledal, protože by stejně neuspěl. Kromě ekonomických potíží žádné další potíže neměl. Uvedl, že ví, že udělal chybu, když o azyl požádal až po čtyřech letech nelegálního pobytu v ČR.

Žalovaný svým rozhodnutím ze dne 26. 1. 2005, č. j. OAM-3266/VL-20-ZA-03-2004, azyl stěžovateli podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu, neudělil a vyslovil, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 téhož

zákona. Toto svoje rozhodnutí odůvodnil tím, že v průběhu správního řízení bylo zjištěno, že důvodem stěžovatelovy žádosti o udělení azylu je snaha legalizovat další pobyt na území ČR, odkud byl pro svůj dlouhodobý nelegální pobyt vyhoštěn. Z Vietnamu odešel z ekonomických důvodů, protože tam po svém odchodu z armády obtížně sháněl zaměstnání.

Toto rozhodnutí stěžovatel napadl žalobou, kterou krajský soud napadeným rozsudkem zamítl. Krajský soud se v tomto svém rozsudku ztotožnil se skutkovými i právními závěry žalovaného vyslovenými v žalobou napadeném správním rozhodnutí. Uvedl, že námitky žalobce ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu jsou natolik obecné a nekonkrétní, že nelze zjistit, jaké další či jiné důkazy vlastně měl správní orgán provádět a v čem jsou podle přesvědčení stěžovatele skutková zjištění neúplná. Konstatoval také, že stěžovatel netvrdil, že by byl pronásledován pro některý z důvodů podle § 12 zákona o azylu. Povinností správního orgánu je zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, pokud žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že tyto existují.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), d) s. ř. s., neboť stěžovatel namítá, že krajský soud nesprávně posoudil otázku aplikace § 12 zákona o azylu [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], že správní řízení bylo značně formalizované a dokazování před správním orgánem bylo vedeno pouze v neprospěch stěžovatele [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], a dále namítá, že rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů rozhodnutí, neboť tento nedostatečně odůvodnil, proč považuje žádost stěžovatele za účelovou a nevypořádal se s otázkou pronásledování lidí pro jejich politické přesvědčení v zemi původu stěžovatele [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je stěžovatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek odůvodnění [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Pokud by tato námitka byla důvodná, již tato okolnost samotná by musela vést ke zrušení rozhodnutí krajského soudu.

Nejvyšší správní soud se při hodnocení důvodnosti těchto stěžovatelových námitek, v souladu se svou konstantní judikaturou (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, zveřejněný ve Sb. NSS pod č. 689/2005; srov. např. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52; oboje dostupné na www.nssoud.cz), zaměřil na otázku, zda se krajský soud zabýval všemi stěžovatelovými žalobními námitkami a zda je z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci žalobce a proč jeho žalobní námitky považuje za liché, mylné nebo vyvrácené.

Není důvodná stěžovatelova námitka, že krajský soud nedostatečně odůvodnil proč považuje žádost stěžovatele za účelovou. Jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozhodnutí, krajský soud se touto otázkou zabýval v dostatečné míře. Uvedl např., že stěžovatelovy tvrzené obavy v případě návratu do země původu jsou ryze účelovými, neboť neměl nikdy žádné potíže s vietnamskými státními orgány. Konstatoval také, že ekonomické potíže stěžovatele v zemi původu nebyly zapříčiněny některým azylově relevantním důvodem, ale souvisí s obecně nepříznivou ekonomickou situací v této zemi, týkající se většiny obyvatel.

Rovněž není důvodná stěžovatelova námitka, že se krajský soud nevypořádal s otázkou pronásledování lidí pro politické přesvědčení v zemi původu stěžovatele. Tuto skutečnost stěžovatel ve své žalobě ani v průběhu celého správního řízení netvrdil a v průběhu správního řízení ani nebylo zjištěno nic, co by tomuto nasvědčovalo. To, že se touto otázkou krajský soud nezabýval tedy, v souladu s výše uvedenými principy, nemůže zapříčinit nepřezkoumatelnost jeho rozsudku.

Krajský soud se ve svém rozsudku zabýval stěžovatelovými žalobními námitkami a z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu je zřejmé, proč nepovažoval za důvodnou právní argumentaci žalobce a proč jeho žalobní námitky považoval za nedůvodné.

Důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. také není dán. Námitka, že správní řízení bylo značně formalizované a dokazování před správním orgánem bylo vedeno pouze v neprospěch stěžovatele, není důvodná. Nejvyšší správní soud konstatuje, že žalovaný správní orgán řádně zjistil skutkový stav, zejména pak ze žádosti o azyl a z důkladně vedeného pohovoru se stěžovatelem zcela dostatečně zjistil důvody, pro které stěžovatel žádá o poskytnutí azylu. Není pravdou, že dokazování bylo vedeno pouze v neprospěch stěžovatele. Ten měl dostatek příležitostí důvody odchodu ze země ozřejmit a navrhnout důkazy k prokázání svých tvrzení. To však neučinil. Stěžovatel popsal důvody, proč žádá o azyl, podrobně v žádosti o udělení azylu. K těmto důvodům i jejich širšímu kontextu, zejména k okolnostem, za kterých opustil zemi původu, a o jeho ekonomické a sociální situaci s ním pak správní orgán vedl dostatečně podrobný pohovor, při kterém stěžovateli kladl otázky směřující k podstatě věci a umožňující mu jeho žádost o azyl podrobněji specifikovat a zdůvodnit. Rozhodnutí správního orgánu je nepochybně plně srozumitelné, jednoznačně popisuje zjištěný skutkový stav, přičemž vychází z provedených důkazů a obsahuje logicky postavené důvody, o které se opírá. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 spr. ř. má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, publikován pod č. 181/2004 Sb. NSS; srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2004, č. j. 5 Azs 50/2003 - 47, dostupné na www.nssoud.cz). Pokud tedy stěžovatel ani žádné azylově relevantní důvody

netvrdil a žádné důkazy k prokázání svých tvrzení nedoložil, není formalismem pokud správní orgán řízení vedl na základě pohovoru a zpráv o situaci v zemi původu, které si sám opatřil.

Námítka, že žalovaný rozhodoval na základě neaktuálních zpráv o situaci v zemi je dle § 104 odst. 4 s. ř. s. namítána nepřipustně. Dle tohoto ustanovení stěžovatel v kasační stížnosti nemůže uplatnit důvody, jež neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Tuto námitku stěžovatel bezpochyby v řízení před krajským soudem uplatnit mohl (v té době mu bylo známo, na základě kterých zpráv správní orgán rozhodoval), ale neučinil tak.

Zdejší soud se dále zabýval posouzením právní otázky, zda stěžovatel splňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Ve správním řízení bylo přesvědčujícím způsobem zjištěno, že důvody, pro které stěžovatel podal žádost o azyl byly ekonomické potíže ve vlasti a snaha o legalizaci pobytu v ČR. Takto popisované důvody žalovaný a posléze i krajský soud naprosto správně, a v souladu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu, posoudily, jako neodpovídající zákonným důvodům pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2003, č. j. 3 Azs 20/2003 - 43; www.nssoud.cz). Nutno také konstatovat, že vzhledem k faktu, že stěžovatel v ČR pobýval nelegálně čtyři roky a o azyl požádal až, když mu bylo uděleno správní vyhoštění, jeví se jeho žádost o azyl jako účelová. Jak již Nejvyšší správní soud judikoval, o azyl je nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81; www.nssoud.cz). Další stěžovatelem uváděný důvod, spočívající ve snaze o legalizaci pobytu, také nelze podřadit pod zákonné důvody pro udělení azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 - 44; www.nssoud.cz).

Námítka, že politický režim ve Vietnamu lze obecně považovat za netolerantní a nedemokratický v mnohem vyšší míře než například v bývalých komunistických zemích střední Evropy a pro posuzování otázky aplikace § 12 zákona o azylu by měla být rozhodná politická situace v bývalém Československu, jehož občané azyl v zemích západní Evropy zpravidla získávali, je dle § 104 odst. 4 s. ř. s. namítána nepřipustně. Dle tohoto ustanovení stěžovatel v kasační stížnosti nemůže uplatnit důvody, jež neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Tuto námitku stěžovatel bezpochyby v řízení před krajským soudem uplatnit mohl (v té době byly tyto skutečnosti jemu, nebo jeho právnímu zástupci, který jeho jménem žalobu podával, známe), ale neučinil tak. Nad rámec nosných důvodů odůvodnění pak Nejvyšší správní soud připomíná, že k získání azylu nestačí obecné tvrzení o pronásledování lidí z azylově relevantních důvodů v zemi původu, ale musí se konkrétně vztahovat k osobě žadatele o azyl, a to ať už přímo, nebo v rovině důvodných obav. Nic takového stěžovatel ve své žádosti ani netvrdil.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil naplnění žádného z důvodů kasační stížnosti uplatňovaných stěžovatelem. Kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Žalovanému se proto nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 4 in fine ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 28. července 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu